

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ ద్వితీయ కాణ్డే ద్వితీయః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ ప్రజాపతిః ప్రజా అసుజత తాః సుష్వా ఇన్త్రాగ్ని అపాఽగూహతాగ్ం
సోఽచాయత్ప్రజాపతిరిన్త్రాగ్ని వై మే ప్రజా అపాఽఘుక్షతామితి స
ఏత మైన్త్రాగ్నమేకాదశకపాలమపశ్యత్తం నిరవపత్తావస్మై ప్రజాః ప్రాఽసాధయతామిన్త్రాగ్ని
వా ఏతస్య ప్రజామప గూహతో యోఽలం ప్రజాయై సన్ప్రజాం న విన్దత
ఐన్త్రాగ్నమేకాదశకపాలం నిర్వపేత్ప్రజాకామ ఇన్త్రాగ్ని [1] ఏవ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి
తాపేవాఽస్మై ప్రజాం ప్ర సాధయతో విన్దతే ప్రజామైన్త్రాగ్నమేకాదశకపాలం నిర్వపేత్
స్పర్ధమానః క్షేత్రే వా సజాతేషు వేన్త్రాగ్ని ఏవ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి
తాభ్యామేవేన్ద్రియం వీర్యం భ్రాతృవ్యస్య వృజ్జే వి పాప్మనా భ్రాతృవ్యేణ జయతేఽప వా
ఏతస్మాదిన్ద్రియం వీర్యం క్రామతి యః సంగ్రామముపప్రయాత్త్యైన్త్రాగ్నమేకాదశకపాలం
ని- [2] ర్వపేథ్సంగ్రామముపప్రయాస్యన్నిన్త్రాగ్ని ఏవ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి
తాపేవాఽస్మిన్ద్రియం వీర్యం ధత్తః సహేన్ద్రియేణ వీర్యేణోప ప్ర యాతి జయతి తగ్ం
సంగ్రామం వి వా ఏష ఇన్ద్రియేణ వీర్యేణార్ధ్యతే యః సంగ్రామం
జయత్త్యైన్త్రాగ్నమేకాదశకపాలం నిర్వపేథ్సంగ్రామం జిత్యైన్త్రాగ్ని ఏవ స్వేన
భాగధేయేనోప ధావతి తాపేవాఽస్మిన్ద్రియం వీర్యం [3] ధత్తే నేన్ద్రియేణ వీర్యేణ
వృధ్యతేఽప వా ఏతస్మాదిన్ద్రియం వీర్యం క్రామతి య ఏతి
జనతామైన్త్రాగ్నమేకాదశకపాలం నిర్వపేజ్జనతామేష్యన్నిన్త్రాగ్ని ఏవ స్వేన భాగధేయేనోప
ధావతి తాపేవాఽస్మిన్ద్రియం వీర్యం ధత్తః సహేన్ద్రియేణ వీర్యేణ జనతామేతి పాష్ణం
చరుమను నిర్వపేత్పాషా వా ఇన్ద్రియస్య వీర్యస్యాఽనుప్రదాతా పూషణమేవ [4] స్వేన
భాగధేయేనోప ధావతి స ఏవాఽస్మా ఇన్ద్రియం వీర్యమను ప్ర యచ్ఛతి క్షేత్రపత్యం
చరుం నిర్వపేజ్జనతామాగత్యేయం వై క్షేత్రస్య పతిరస్యామేవ ప్రతి

తి॒ష్ఠ॒త్యై॒న్త్రా॒గ్నమే॑కాద॒శక॑పాల॒ముపరి॑ష్టా॒న్నిర్వ॑పేద॒స్యామే॑వ

ప్ర॒తిష్ఠా॑యే॒న్త్రి॒యం

వీ॒ర్య॑ముపరి॒ష్టాదా॑త్మ॒న్ధతీ॑ ||[5]

ప్ర॒జాకా॑మ ఇ॒న్ద్రాగ్నీ॑ ఉపప్రయా॒త్త్యై॒న్త్రా॒గ్నమే॑కాద॒శక॑పాలం ని॒ర్వర్యం॑ పూ॒షణ॑మే॒వైకా॑న్వచ॒త్వారి॑గ్ంశ॒చ్ఛ ||2.2.1||

అ॒గ్నయే॑ ప॒థి॒కృతే॑ పు॒రోడా॑శమ॒ష్టాక॑పాలం ని॒ర్వపే॑ద్యో ద॒ర్శపూ॑ర్ణమా॒సయా॑జీ
స॒న్నమా॑వా॒స్యాం వా పౌ॑ర్ణ॒మాసీ॑ం వా॒తిపా॑దయే॒త్పథో॑ వా ఏ॒షోఽధ్య॑పథే॒నైతి॑ యా
ద॒ర్శపూ॑ర్ణమా॒సయా॑జీ స॒న్నమా॑వా॒స్యాం వా పౌ॑ర్ణ॒మాసీ॑ం వా॒తిపా॑దయ॒త్యగ్ని॑మే॒వ
ప॒థి॒కృత॑గ్ సే॒న భా॑గధే॒యేనో॑ప ధా॒వతి॑ స ఏ॒వైన॑మపథా॒త్పన్థా॑మపి
నయ॑త్యన॒ద్వాన్దక్షి॑ణా వహీ॒ హ్యేష స॑మృ॒ద్ధ్యా అ॒గ్నయే॑ వ్రతపతయే [6]

పు॒రోడా॑శమ॒ష్టాక॑పాలం ని॒ర్వపే॑ద్య ఆహితా॒గ్నిః స॒న్నవ్ర॑త్యమి॒వ చరే॑దగ్నిమే॒వ వ్రత॑పతిగ్
సే॒న భా॑గధే॒యేనో॑ప ధా॒వతి॑ స ఏ॒వైనం॑ వ్రతమా॒లమ్భ॑యతి వ్రత్యో భవత్యగ్నయే
రక్షో॑ఘ్న పు॒రోడా॑శమ॒ష్టాక॑పాలం ని॒ర్వపే॑ద్యగ్ం రక్షాగ్ం॒సి సచే॑రన్నగ్నిమే॒వ రక్షో॑హణగ్
సే॒న భా॑గధే॒యేనో॑ప ధా॒వతి॑ స ఏ॒వాఽస్మా॑ద్రక్షాగ్ం॒స్యప హ॑న్తి నిశితాయాం ని॒ర్వపే॑ [7]

న్నిశితాయాగ్ం హి రక్షాగ్ం॒సి ప్రే॒రతే॑ సంప్రే॒ర్ణాన్యే॒వైనా॑ని హ॒న్తి పరి॑శ్రితే
యాజ॑యేద్రక్షసామనన్వవచారాయ రక్షో॑ఘ్న యాజ్యానువాక్యే భవతో రక్షసాగ్ స్త్రుత్యా
అ॒గ్నయే॑ రుద్రవతే పు॒రోడా॑శమ॒ష్టాక॑పాలం ని॒ర్వపే॑దభిచరన్నేషా వా అ॒స్య ఘో॒రా
తనూ॑ర్యద్రుద్రస్తస్మా ఏ॒వైన॑మా వృ॒శ్శతి॑ తాజగార్తి॒మార్చ॑త్యగ్నయే సురభిమతే
పు॒రోడా॑శమ॒ష్టాక॑పాలం ని॒ర్వపే॑ద్యస్య గావో వా పురుషా [8] వా ప్రమీ॒యేరన్॑ యా వా
బిభీ॑యాదేషా వా అ॒స్య భే॑షజ్యా తనూ॒ర్యధ్ను॑రభిమతీ తయై॒వాఽస్మై॑ భే॒షజం॑ కరోతి
సుర॑భిమతే భవతి పూతీగ॒న్ధస్యా॑పహత్యా అ॒గ్నయే॑ క్షామవతే పు॒రోడా॑శమ॒ష్టాక॑పాలం
ని॒ర్వపే॑థ్సంగ్రామే సంయత్యే భాగధే॒యేనై॒వైనగ్ం॑ శమయిత్వా పరానభి నిర్దిశతి
యమ॑వరేషాం విధ్యన్తి జీ॒వతి॑ స యం పరే॒షాం ప్ర స మీ॑యతే జయతి తగ్ం
సంగ్రా॑మ- [9] మభి వా ఏ॒ష ఏ॒తాను॑చ్యతి యేషాం పూర్వాపరా అ॒న్వ॒శ్శః ప్రమీ॑యన్తే

పురుషాహుతిర్హ్యస్య ప్రియతమాఽగ్నయే క్షామవతే పురోడాశమష్టాకపాలం
నిర్వపేద్భాగధేయేనైవైనగ్ం శమయతి నైషాం పురాఽఽయుషోఽపరః ప్ర మీయతేఽభి వా
ఏష ఏతస్య గృహనుచ్యతి యస్య గృహన్దహత్యగ్నయే క్షామవతే
పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేద్భాగధేయేనైవైనగ్ం శమయతి నాస్యాపరం గృహన్దహతి॥

[10]

వ్రతపతయే నిశితాయాం నిర్వపేత్పురుషాస్సంగ్రామంన చత్వారి చ॥2.2.2॥

అగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేద్యం కామో నోపనమేదగ్నిమేవ
కామగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి స ఏవైనం కామేన సమర్థయత్యుపైనం కామో
నమత్యగ్నయే యవిష్ఠాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేథ్సర్ధమానః క్షేత్రే వా
సజాతేషు వాఽగ్నిమేవ యవిష్ఠగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి తేనైవేన్ద్రియం వీర్యం
భ్రాతృవ్యస్య [11] యువతే వి పాపూనా భ్రాతృవ్యేణ జయతేఽగ్నయే యవిష్ఠాయ
పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేదభిచర్యమాణోఽగ్నిమేవ యవిష్ఠగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప
ధావతి స ఏవాఽస్మాద్రక్షాగ్ంసి యవయతి నైవమభిచరన్థృణుతేఽగ్నయ ఆయుష్మతే
పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేద్యః కామయేత
సర్వమాయురియామిత్యగ్నిమేవాఽఽయుష్మంతగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి స
ఏవాఽస్మి- [12] న్నాయుర్దధాతి సర్వమాయురేత్యగ్నయే జాతవేదసే
పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేద్భూతికామోఽగ్నిమేవ జాతవేదసగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప
ధావతి స ఏవైనం భూతిం గమయతి భవత్యేవాఽగ్నయే రుక్మతే పురోడాశమష్టాకపాలం
నిర్వపేద్రుక్మామోఽగ్నిమేవ రుక్మంతగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి స ఏవాఽస్మిన్ప్రచం
దధాతి రోచత ఏవాఽగ్నయే తేజస్వతే పురోడాశ- [13] మష్టాకపాలం
నిర్వపేత్తేజస్మామోఽగ్నిమేవ తేజస్వంతగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి స ఏవాఽస్మిన్తేజో
దధాతి తేజస్వ్యేవ భవత్యగ్నయే సాహన్త్యాయ పురోడాశమష్టాకపాలం

నిర్వపే॑థీ॑క్ష॑మా॒ణో॑ఽగ్ని॒మే॒వ సా॑హ॒న్త్యగ్న్ స్వే॑న భా॒గధే॑యే॒నోప॑ ధా॒వతి తే॒నైవ స॑హ॒తే
యగ్ం॑ సీ॒క్షతే॑॥[14]

భృ॑త్య॒స్యా॒స్మి॒న్తే॒జస్వ॑తే పు॒రో॒డా॒శమ॑ష్టాత్రి॒గ్ంశ॑చ ॥2.2.3॥

అ॒గ్నయే॑ఽన్న॒వతే॑   పు॒రో॒డా॒శమ॑ష్టాక॒పాలం॑   నిర్వ॑పే॒ద్యః
కా॒మయే॑తా॒ఽన్న॒వాన్థా॒న్యమి॑త్యగ్ని॒మే॒వాఽన్న॒వన్త్యగ్న్ స్వే॑న భా॒గధే॑యే॒నోప॑ ధా॒వతి స
ఏ॒పై॒నమ॑న్న॒వన్తం॑ క॒రోత్య॑న్న॒వాసే॑వ భ॒వత్య॑గ్నయే॒ఽన్నాదాయ॑ పు॒రో॒డా॒శమ॑ష్టాక॒పాలం॑
నిర్వ॑పే॒ద్యః కా॒మయే॑తా॒ఽన్నాదః॑ స్థా॒మి॒త్యగ్ని॒మే॒వాఽన్నాదగ్న్ స్వే॑న భా॒గధే॑యే॒నోప॑ ధా॒వతి
స ఏ॒పై॒నమ॑న్నాదం॑ క॒రోత్య॑న్నాద [15] ఏ॒వ భ॒వత్య॑గ్నయే॒ఽన్నప॑తయే
పు॒రో॒డా॒శమ॑ష్టాక॒పాలం॑ నిర్వ॑పే॒ద్యః కా॒మయే॑తా॒ఽన్నప॑తిః స్థా॒మి॒త్యగ్ని॒మే॒వాఽన్నప॑తిగ్న్
స్వే॑న భా॒గధే॑యే॒నోప॑ ధా॒వతి స ఏ॒పై॒నమ॑న్నప॒తిం క॒రోత్య॑న్నప॒తిరే॒వ భ॒వత్య॑గ్నయే
ప॒వమా॑నాయ పు॒రో॒డా॒శమ॑ష్టాక॒పాలం॑ నిర్వ॑పే॒దగ్నయే॑ పా॒వకా॑యా॒ఽగ్నయే॑ శు॒చయే॑
జ్యో॒గామ॑యావీ॒ యద॑గ్నయే॒ ప॒వమా॑నాయ నిర్వ॑ప॒తి ప్రా॒ణమే॑వా॒ఽస్మిన్తే॑న దధా॒తి
యద॑గ్నయే [16] పా॒వకా॑య వా॒చమే॑వా॒ఽస్మిన్తే॑న దధా॒తి యద॑గ్నయే॒ శు॒చయే॑
ఆ॒యురే॑వా॒ఽస్మిన్తే॑న దధా॒త్యుత॑ యదీ॒తాసు॑ర్భ॒వతి జీ॑వత్యే॒వైతామే॑వ నిర్వ॑పే॒చ్ఛక్తు॑ష్కా॒మో
యద॑గ్నయే॒ ప॒వమా॑నాయ నిర్వ॑ప॒తి ప్రా॒ణమే॑వా॒ఽస్మిన్తే॑న దధా॒తి యద॑గ్నయే
పా॒వకా॑య వా॒చమే॑వా॒ఽస్మిన్తే॑న దధా॒తి యద॑గ్నయే॒ శు॒చయే॑ చక్షు॒రేవా॑ఽస్మిన్తే॑న దధా॒-
[17] త్యుత॑ యద్యన్థో భ॒వతి పై॑వ ప॒శ్యత్య॑గ్నయే పుత్ర॒వతే॑ పు॒రో॒డా॒శమ॑ష్టాక॒పాలం॑
నిర్వ॑పే॒దిన్త్రాయ॑ పు॒త్రిణే॑ పు॒రో॒డా॒శమే॑కాదశక॒పాలం॑ ప్ర॒జాకా॑మో॒ఽగ్నిరే॒వాఽస్మై ప్ర॒జాం
ప్ర॒జన॑యతి వృ॒ద్ధామి॑న్త్రః ప్ర య॒చ్ఛత్య॑గ్నయే ర॒సవ॑తే॒ఽజక్షీ॑రే చ॒రుం నిర్వ॑పే॒ద్యః
కా॒మయే॑త ర॒స॒వాన్థా॒న్యమి॑త్యగ్ని॒మే॒వ ర॒స॒వన్త్యగ్న్ స్వే॑న భా॒గధే॑యే॒నోప॑ ధా॒వతి స
ఏ॒పై॒నగ్ం ర॒స॒వన్తం॑ క॒రోతి [18] ర॒స॒వాసే॑వ భ॒వత్య॑జక్షీరే భ॒వత్యా॑గ్నీ॒యా వా ఏ॒షా యద॑జా
సాక్షా॑దే॒వ ర॒స॒మవ॑ రు॒న్ధేఽగ్నయే॑ వసు॒మతే॑ పు॒రో॒డా॒శమ॑ష్టాక॒పాలం॑ నిర్వ॑పే॒ద్యః

కామయేత వసుమాన్ధ్యమిత్యగ్నిమేవ వసుమంతగ్ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి స
 ఏవైనం వసుమంతం కరోతి వసుమానేవ భవత్యగ్నయే వాజస్పతే పురోడాశమష్టాకపాలం
 నిర్వపేథస్సంగ్రామే సంయత్తే వాజం [19] వా ఏష సిసీర్షతి యః సంగ్రామం జిగీషత్యగ్నిః
 ఖలు వై దేవానాం వాజస్పదగ్నిమేవ వాజస్పతగ్ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి ధావతి
 వాజగ్ం హన్తి వృత్రం జయతి తగ్ం సంగ్రామమథో అగ్నిరివ న ప్రతిధృషే
 భవత్యగ్నయేగ్నివతే పురోడాశమష్టాకపాలం

నిర్వపేద్యస్యాగ్నావగ్నిమభ్యుద్ధరేయుర్నిర్దిష్టభాగో వా ఏతయారన్యోనిర్దిష్టభాగోన్యస్త్వా
 సమ్భవంతా యజమాన- [20] మభి సమ్భవతః స ఈశ్వర ఆర్తిమార్తోర్యదగ్నయేగ్నివతే
 నిర్వపతి భాగధేయేపైపైసో శమయతి నాకర్తిమార్శతి యజమానోగ్నయే జ్యోతిష్మతే
 పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేద్యస్యాగ్నిరుద్ధృతోహుతేగ్నిహోత్ర ఉద్వాయేదపర
 ఆదీప్యానూద్ధృత్య ఇత్యాహుస్తత్తథా న కార్యం యద్భాగధేయమభి పూర్వ ఉద్ద్రియతే
 కిమపరోభ్య- [21] ధ్రియేతేతి తాన్యేవావక్షాణాని సంనిధాయ మస్థేదితః ప్రథమం జజ్ఞే
 అగ్నిః స్వాద్యోసేరధి జాతపేదాః స గాయత్రియా త్రిష్టుభా జగత్యా దేవేభ్యో హవ్యం
 వహతు ప్రజానన్నితి చున్దోభిరేవైనగ్ స్వాద్యోసేః ప్ర జనయత్యేష వావ
 సోగ్నిరిత్యాహుర్జ్యోతిస్తా అస్య పరాపతితమితి యదగ్నయే జ్యోతిష్మతే నిర్వపతి
 యదేవాస్య జ్యోతిః పరాపతితం తదేవావ రున్ధే||[22]

కరోత్యన్నాదో దధాతి యదగ్నయే శుచయే చక్షురేవాన్సృన్తేన దధాతి కరోతి వాజం యజమానముదేవాస్య షట్ప ||

2.2.4||

పైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేద్వారుణం చరుం దధిక్రావ్ణే చరుమభిశస్యమానో
 యద్వైశ్వానరో ద్వాదశకపాలో భవతి సంవథ్సరో వా అగ్నిర్వైశ్వానరః సంవథ్సరేణైవైనగ్
 స్పదయత్యప పాపం వర్ణగ్ం హతే వారుణేపైపైసం వరుణపాశాన్ముశ్చతి దధిక్రావ్ణా
 పునాతి హిరణ్యం దక్షిణా పవిత్రం వై హిరణ్యం పునాత్యేవైనమాద్యమస్యాన్నం

భవత్యేతామేవ నిర్వపేత్ప్రజాకామః సంవత్సరో [23] వా ఏతస్యాశాన్తో యోనిం ప్రజాయే
 పశూనాం నిర్దహతి యోఽలం ప్రజాయే సన్ప్రజాం న విన్దతే యద్వైశ్వానరో
 ద్వాదశకపాలో భవతి సంవత్సరో వా అగ్నిర్వైశ్వానరః సంవత్సరమేవ భాగధేయేన
 శమయతి సోఽస్మై శాన్తః స్వాద్యోనేః ప్రజాం ప్ర జనయతి వారుణేనైవైనం
 వరుణపాశాన్ముఞ్చతి దధిక్రావ్ణా పునాతి హిరణ్యం దక్షిణా పవిత్రం వై హిరణ్యం
 పునాత్యేవైనం [24] విన్దతే ప్రజాం వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేత్ పుత్రే జాతే
 యదష్టాకపాలో భవతి గాయత్రియైవైనం బ్రహ్మవర్చసేన పునాతి
 యన్నవకపాలస్త్రవృత్తైవాఽస్మిన్తేజో దధాతి యద్దశకపాలో విరాజైవాఽస్మిన్నన్నాద్యం
 దధాతి యదేకాదశకపాలస్త్రష్టభైవాఽస్మిన్నిన్ద్రియం దధాతి యద్ద్వాదశకపాలో
 జగత్త్యైవాఽస్మిన్ప్రశూన్దధాతి యస్మిన్జాత ఏతామిష్టిం నిర్వపతి పూత [25] ఏవ
 తేజస్వ్యన్నాద ఇన్ద్రియావీ పశు మాన్భవత్యవ వా ఏష సువర్గాల్లోకాచ్ఛిద్యతే యో
 దర్శపూర్ణమాసయాజీ సన్నమావాస్యాం వా పౌర్ణమాసీం వాఽతిపాదయతి సువర్గాయ
 హి లోకాయ దర్శపూర్ణమాసావిజ్యేతే వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేదమావాస్యాం
 వా పౌర్ణమాసీం వాఽతిపాద్య సంవత్సరో వా అగ్నిర్వైశ్వానరః సంవత్సరమేవ ప్రీణాత్యథో
 సంవత్సరమేవాఽస్మా ఉప దధాతి సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యా [26] అథో దేవతా
 ఏవాఽన్వారభ్య సువర్గం లోకమేతి వీరహా వా ఏష దేవానాం యోఽగ్నిముద్వాసయతే న
 వా ఏతస్య బ్రాహ్మణా ఋతాయవః పురాఽన్నమక్షన్నాగ్నీయమష్టాకపాలం
 నిర్వపేద్వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలమగ్నిముద్వాసయిష్యన్ యదష్టాకపాలో భవత్యష్టాక్షరా
 గాయత్రీ గాయత్రోఽగ్నిర్యావాసేవాఽగ్నిస్తస్మా ఆతిథ్యం కరోత్యథో యథా జనం
 యతేఽవసం కరోతి తాదృ- [27] గేవ తద్ద్వాదశకపాలో వైశ్వానరో భవతి ద్వాదశ
 మాసాః సంవత్సరః సంవత్సరః ఖలు వా అగ్నీర్యోనిః స్వామేవైనం యోనిం
 గమయత్యాద్యమస్యాఽన్నం భవతి వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేన్మారుతగ్ం
 సప్తకపాలం గ్రామకామ ఆహవనీయే వైశ్వానరమధి శ్రయతి గార్హపత్యే మారుతం

పాపవస్యసస్య విధృత్త్యై ద్వాదశకపాలో వైశ్వానరో భవతి ద్వాదశ మాసాః సంవత్సరః
 సంవత్సరేణైవాఽస్మై సజాతాగ్ శ్శ్యావయతి మారుతో భవతి [28] మరుతో వై దేవానాం
 విశో దేవవిశేనైవాఽస్మై మనుష్యవిశమవ రున్ధే సప్తకపాలో భవతి సప్తగణా వై మరుతో
 గణశ ఏవాఽస్మై సజాతానవ రున్ధేఽనూచ్యమాన ఆ సాదయతి విశమేవాఽస్మా
 అనువర్తానం కరోతి||[29]

ప్రజాకామస్సంవత్సరః పునాత్యేనైనం పుతస్సమవ్యై తాదృజ్మారుతో భవత్యేకాన్ త్రిగంశచ్చ ||2.2.5||

ఆదిత్యం చరుం నిర్వపేథసంగ్రామముపప్రయాస్యన్నియం వా అదితిరస్యామేవ పూర్వే
 ప్రతి తిష్ఠన్తి వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేదాయతనం గత్వా సంవత్సరో వా
 అగ్నిర్వైశ్వానరః సంవత్సరః ఖలు వై దేవానామాయతనమేతస్మాద్వా ఆయతనాద్దేవా
 అసురానజయన్ యద్వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపతి దేవానామేవాఽయతనే
 యతతే జయతి తగ్ం సంగ్రామమేతస్మిన్వా ఏతౌ మృజాతే [30] యో
 విద్విషాణయోరన్నమత్తి వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేద్విద్విషాణయోరన్నం జగ్ధ్వా
 సంవత్సరో వా అగ్నిర్వైశ్వానరః సంవత్సరస్వదితమేవాఽత్తి నాఽస్మిన్మృజాతే
 సంవత్సరాయ వా ఏతౌ సమమాతే యౌ సమమాతే తయోర్యః పూర్వోఽభిద్రుహ్యతి తం
 వరుణో గృహ్ణతి వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేథసమమానయాః పూర్వోఽభిద్రుహ్య
 సంవత్సరో వా అగ్నిర్వైశ్వానరః సంవత్సరమేవాఽఽప్తా నిర్వరుణం [31] పరస్మాదభి
 ద్రుహ్యతి నైనం వరుణో గృహ్ణత్యావ్యం వా ఏష ప్రతి గృహ్ణతి యోఽవిం ప్రతిగృహ్ణతి
 వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేదవిం ప్రతిగృహ్య సంవత్సరో వా అగ్నిర్వైశ్వానరః
 సంవత్సరస్వదితామేవ ప్రతిగృహ్ణతి నాఽవ్యం ప్రతి గృహ్ణత్యాత్మనో వా ఏష
 మాత్రామాప్నోతి య ఉభయాదత్ప్రతిగృహ్ణత్యశ్వం వా పురుషం వా వైశ్వానరం
 ద్వాదశకపాలం నిర్వపేదుభయాదత్ [32] ప్రతిగృహ్య సంవత్సరో వా అగ్నిర్వైశ్వానరః
 సంవత్సరస్వదితమేవ ప్రతి గృహ్ణతి నాఽత్మనో మాత్రామాప్నోతి వైశ్వానరం

ద్వా॑ద॒శక॑పా॒లం ని॒ర్వపే॑ద్ధ॒నిమే॑ష్ఠ॒స్సం॑వ॒ద్ధరో వా అ॒గ్ని॒ర్వై॒శ్వాన॑రో య॒దా ఖ॒లు వై
సం॑వ॒ద్ధరం జన॑తా॒యాం చర॑త్యథ స ధ॒నార్హో భ॑వతి య॒ద్వై॒శ్వాన॑రం ద్వా॑ద॒శక॑పా॒లం
ని॒ర్వప॑తి సం॑వ॒ద్ధరసా॒తామే॑వ స॒నిమ॑భి ప్ర చ్యవ॑తే దా॒నకా॑మా అ॒స్మై ప్ర॒జా భ॑వన్తి యా
వై సం॑వ॒ద్ధరం [33] ప్ర॒యుజ్య॑ న వి॒ముఞ్చ॑త్యప్రతి॒ష్ఠానో వై స భ॑వత్యే॒తమే॑వ వై॒శ్వాన॑రం
పున॑రాగత్య ని॒ర్వపే॑ద్ధ్యమే॒వ ప్ర॒యుజ్కే తం భా॑గధే॒యేన॑ వి ము॒ఞ్చతి॑ ప్రతి॒ష్ఠిత్యై
యయా ర॒జ్జ్వోత్త॑మాం గా॒మాజే॑త్తాం భ్రాతృ॒వ్యాయ॑ ప్ర హి॒ణుయా॒న్నిర్ము॑తిమే॒వాఽస్మై
ప్ర హి॒ణోతి॑||[34]

మృ॒జాతే ని॒ర్వరు॑ణం వ॑పేదుభయాదద్యో వై సం॑వ॒ద్ధరగ్ం షట్ప్రీ॒గ్ంశ॑చ ||2.2.6||

ఐ॒న్త్రం చ॒రుం ని॒ర్వపే॑త్పశు॒కామ॑ ఐ॒న్త్రా వై ప॒శవ॑ ఇ॒న్త్రమే॑వ స్వే॒న భా॑గధే॒యేనో॑ప ధా॒వతి
స ఏ॒వాఽస్మై ప॒శూన్ ప్ర య॑చ్ఛతి పశు॒మాసే॑వ భ॒వతి చ॒రుర్భ॑వతి స్వా॒దేవాఽస్మై
యా॒సేః ప॒శూన్ ప్ర జన॑యతీ॒న్త్రాయే॑న్త్రియావతే పు॒రోడా॑శమే॒కాద॑శకపా॒లం
ని॒ర్వపే॑త్పశు॒కామ॑ ఇన్త్రి॒యం వై ప॒శవ॑ ఇ॒న్త్రమే॑పేన్త్రియావ॒న్తగ్ స్వే॒న భా॑గధే॒యేనో॑ప
ధా॒వతి స [35] ఏ॒వాఽస్మా ఇన్త్రి॒యం ప॒శూన్ ప్ర య॑చ్ఛతి పశు॒మాసే॑వ భ॒వతీ॒న్త్రాయ
ఘ॒ర్మవ॑తే పు॒రోడా॑శమే॒కాద॑శకపా॒లం ని॒ర్వపే॑ద్భ్రహ్మవర్చ॒సకా॑మో బ్రహ్మవర్చ॒సం వై ఘ॒ర్మ
ఇ॒న్త్రమే॑వ ఘ॒ర్మవ॑న్తగ్ స్వే॒న భా॑గధే॒యేనో॑ప ధా॒వతి స ఏ॒వాఽస్మిన్ బ్ర॑హ్మవర్చ॒సం దధా॑తి
బ్రహ్మవర్చ॒స్యేవ భ॒వతీ॒న్త్రయా॑ర్కవతే పు॒రోడా॑శమే॒కాద॑శకపా॒లం
ని॒ర్వపే॑దన్నకా॒మోఽర్కో వై దే॒వానా॑మన్నమిన్త్రమే॒వార్కవ॑న్తగ్ స్వే॒న భా॑గధే॒యేనో- [36] ప
ధా॒వతి స ఏ॒వాఽస్మా అ॒న్నం ప్ర య॑చ్ఛత్యన్నాద ఏ॒వ భ॒వతీ॒న్త్రాయ ఘ॒ర్మవ॑తే
పు॒రోడా॑శమే॒కాద॑శకపా॒లం ని॒ర్వపే॑దిన్త్రాయేన్త్రియావత ఇన్త్రా॒యార్కవ॑తే భూ॒తికా॑మో
యది॒న్త్రాయ ఘ॒ర్మవ॑తే ని॒ర్వప॑తి శి॒ర ఏ॒వాస్య తే॒న కరో॑తి యది॒న్త్రాయేన్త్రియావత
ఆత్మా॑నమే॒వాఽస్య తే॒న కరో॑తి యది॒న్త్రయా॑ర్కవతే భూ॒త ఏ॒వాన్నా॑ద్యే ప్రతి తి॒ష్ఠతి
భ॒వత్యే॒వేన్త్రా॑యా- [37] ఽగ్ం॒హోము॑చే పు॒రోడా॑శమే॒కాద॑శకపా॒లం ని॒ర్వపే॑ద్ధ్యః పా॒పూనా॑

గృ॒హీ॒తః॑ స్యా॒త్పా॒ప్మా వా॑ అ॒గ్ంహ॑ ఇ॒న్త్రమే॒వాగ్ం॒హోము॒చగ్గ్ స్వే॑న॒ భాగ॑ధే॒యేనో॑ప॒ ధావ॑తి
 స ఏ॒వైనం॑ పా॒ప్మనో॒గ్ంహ॑సో ము॒ఞ్చతీ॒న్త్రాయ॑ వై॒మృధా॑య పు॒రోడా॒శమే॒కాదశ॑కపాలం
 ని॒ర్వపే॒ద్యం మృ॒ధోఽభి॑ ప్ర॒వేపే॑రన్తా॒ప్తాణి॑ వా॒భి స॒మియు॑రిన్త్రమే॒వ వై॒మృధగ్గ్ స్వే॑న
 భాగ॑ధే॒యేనో॑ప॒ ధావ॑తి స ఏ॒వాఽస్మాన్మృ॒ధో- [38] ఽప హ॒న్తీన్త్రాయ॑ త్రాత్రే
 పు॒రోడా॒శమే॒కాదశ॑కపాలం ని॒ర్వపే॒ద్భద్రో॑ వా పరి॒యతో॑ పే॒న్త్రమే॒వ త్రాతా॑రగ్గ్ స్వే॑న
 భాగ॑ధే॒యేనో॑ప॒ ధావ॑తి స ఏ॒వైనం॑ త్రా॒యత॑ ఇ॒న్త్రాయా॑ఽర్కాశ్వమే॒ధవతే॑
 పు॒రోడా॒శమే॒కాదశ॑కపాలం ని॒ర్వపే॒ద్యం మ॑హా॒యజ్ఞో నో ప॑నమే॒దేతే॑ వై
 మ॑హా॒యజ్ఞస్యా॑ఽస్త్రే త॒నూ యద॑ర్కాశ్వమే॒ధావిన్త్రమే॒వార్కాశ్వమే॒ధవన్తగ్గ్ స్వే॑న
 భాగ॑ధే॒యేనో॑ప॒ ధావ॑తి స ఏ॒వాఽస్మా అన్త॑తో మ॑హా॒యజ్ఞం చ్యా॑వయత్యు॒పైనం॑
 మ॑హా॒యజ్ఞో న॑మతి॥[39]

ఇ॒న్త్రియా॑వన్తగ్గ్ స్వే॑న భాగ॑ధే॒యేనో॑ప॒ ధావ॑తి సో॒ఽర్కవన్తగ్గ్ స్వే॑న భాగ॑ధే॒యేనై॒వేన్త్రాయా॑ఽస్మాన్మృ॒ధోఽస్మై సప్త॑ చ ॥

2.2.7॥

ఇ॒న్త్రాయా॑ఽన్వృజపే పు॒రోడా॒శమే॒కాదశ॑కపాలం ని॒ర్వపే॒ద్దామ॑కామ ఇ॒న్త్రమే॒వాఽన్వృజగ్గ్
 స్వే॑న భాగ॑ధే॒యేనో॑ప॒ ధావ॑తి స ఏ॒వాఽస్మై స॒జాతా॑ననుకాన్మ॒రోతి గ్రా॑మ్యే॒వ
 భ॑వతీన్త్రా॒ణ్యై చ॒రుం ని॒ర్వపే॒ద్యస్య॑ సే॒నాఽసగ్ం శి॑తే॒వ స్యా॑దిన్త్రా॒ణి వై సే॑నాయై
 దే॒వతే॑న్త్రా॒ణిమే॒వ స్వే॑న భాగ॑ధే॒యేనో॑ప॒ ధావ॑తి వై॒వాఽస్య॑ సే॒నాగ్ం సగ్గ్ శృ॑తి బ॒ల్బజా॑నపీ-
 [40] ధ్మే సం న॒హ్యేద్గో॒ర్యత్రా॑ధిష్క॒న్నా న్యమే॒హత్తో బ॒ల్బజా॑ ఉ॒దతి॑ష్ఠన్గ॒వామే॒వైనం॑
 న్యా॒యమ॑పినీ॒య గా వే॑ద॒యతీ॑న్త్రాయ మ॒న్యుమ॑తే మ॒నస్వ॑తే పు॒రోడా॒శమే॒కాదశ॑కపాలం
 ని॒ర్వపే॒థన్గ్రా॑మే సం॒యత్త॑ ఇ॒న్త్రియే॑ణ వై మ॒న్యునా॑ మ॒నసా॑ సం॒గ్రామం॑ జ॒యతీ॑న్త్రమే॒వ
 మ॒న్యుమ॑న్తం మ॒నస్వ॑న్తగ్గ్ స్వే॑న భాగ॑ధే॒యేనో॑ప॒ ధావ॑తి స ఏ॒వాఽస్మిన్నిన్త్రి॑యం మ॒న్యుం
 మ॒నో దధా॑తి జ॒యతి తగ్ం [41] సం॒గ్రామ॑మే॒తామే॒వ ని॒ర్వపే॒ద్యో హ॑తమనాః స్వ॒యం
 పాప॑ ఇ॒వ స్యా॑దే॒తాని॑ హి వా ఏ॒తస్మాద॑పక్రాన్తాన్య॒థైష హ॑తమనాః స్వ॒యం పాప॑

ఇ॒న్త్ర॒మే॒వ మ॒న్యు॒మన్త॒ం మ॒న॒స్వ॒న్తగ్గ్ స్వే॒న భా॒గధే॒యేనో॒ప ధా॒వతి॒ స ఏ॒వా॒స్మి॒న్మి॒న్త్రి॒యం
 మ॒న్యుం మ॒నో ద॒ధాతి॒ న హ॒తమ॒నాః స్వ॒యం పా॒పో భ॒వతీ॒న్త్రాయ॒ దాత్రే
 పు॒రోడా॒శమే॒కాద॒శక॒పాలం॒ నిర్వ॒పేద్యః॒ కామ॑యే॒త దా॒నకా॒మా మే ప్ర॒జాః స్వ॒- [42]
 రి॒తీన్త్ర॒మే॒వ దా॒తార॒గ్గ్ స్వే॒న భా॒గధే॒యేనో॒ప ధా॒వతి॒ స ఏ॒వా॒స్మై దా॒నకా॒మాః ప్ర॒జాః
 క॒రోతి॒ దా॒నకా॒మా అ॒స్మై ప్ర॒జా భ॒వన్తీ॒న్త్రాయ॒ ప్రదా॒త్రే పు॒రోడా॒శమే॒కాద॒శక॒పాలం॒
 నిర్వ॒పేద్య॒స్మై ప్ర॒త్తమి॒వ స॒న్న ప్ర॒దీ॒యేతే॒న్త్రమే॒వ ప్రదా॒తార॒గ్గ్ స్వే॒న భా॒గధే॒యేనో॒ప
 ధా॒వతి॒ స ఏ॒వా॒స్మై ప్ర దా॒పయ॑తీ॒న్త్రాయ॒ సు॒త్రామ్ణే పు॒రోడా॒శమే॒కాద॒శక॒పాలం॒
 నిర్వ॒పేద॒పరు॒ద్ధో వా [43] క॒పరు॒ధ్యమా॒నో వే॒న్త్రమే॒వ సు॒త్రామా॒ణగ్గ్ స్వే॒న భా॒గధే॒యేనో॒ప
 ధా॒వతి॒ స ఏ॒వైనం॒ త్రాయ॑తే॒కన॒పరు॒ద్ధ్యో భ॒వతీ॒న్త్రో వై స॒దృజ్ఞే॒వతా॒భిరా॒సీధ॒న్ న
 వ్యా॒వృ॒తమ॒గచ్ఛ॒ధన్ ప్ర॒జాప॑తి॒ము॒పా॒ధావ॑త్త॒స్మా ఏ॒తమై॒న్త్రమే॒కాద॒శక॒పాలం॒
 ని॒ర॒వ॒ప॒త్తేనై॒వా॒స్మి॒న్మి॒న్త్రి॒యమ॒దధా॑చ్ఛ॒క్వరీ॒ యా॒జ్ఞాను॒వాక్యే॒ అక॑రో॒ద్వజ్ఞో॒ వై శ॒క్వరీ॒ స
 ఏ॒నం వ॒జ్ఞో భూ॑త్యా ఐ॒న్ధ [44] సో॒కభ॑వ॒ద్ధో॒కబి॑భే॒ద్భూతః॒ ప్ర మా॒ ధ॒క్వతీ॒తి స ప్ర॒జాప॑తిం
 పు॒నరు॒పా॒ధావ॑ధన్ ప్ర॒జాప॑తిః శ॒క్వర్యా॒ అధి॒ రే॒వతీం॒ ని॒ర॒మి॒మీత॒ శా॒న్త్యా అ॒ప్రదా॑హో॒య
 యో॒కల॒గ్గ్ శ్రి॒యో స॒న్ధ స॒దృజ్ఞమా॑పైః స్యా॒త్తస్మా ఏ॒తమై॒న్త్రమే॒కాద॒శక॒పాలం॒
 నిర్వ॒పేది॒న్త్రమే॒వ స్వే॒న భా॒గధే॒యేనో॒ప ధా॒వతి॒ స ఏ॒వా॒స్మి॒న్మి॒న్త్రి॒యం ద॒ధాతి॒ రే॒వతీ॒
 పు॒రో॒కను॒వాక్యా భ॑వతి శా॒న్త్యా అ॒ప్రదా॑హో॒య శ॒క్వరీ॒ యా॒జ్ఞా వ॒జ్ఞో వై శ॒క్వరీ॒ స ఏ॒నం
 వ॒జ్ఞో భూ॑త్యా ఇ॒న్ధే భ॑వ॒త్యేవ॥ [45]

అ॒పి తగ్గ్ స్వ॒ర్వైన్ధ భ॑వతి చతు॒ర్దశ చ॒ ||2.2.8||

ఆ॒గ్నా॒వైష్ణ॒వమే॒కాద॒శక॒పాలం॒ నిర్వ॒పేద॒భి చ॒రన్ధ॒సర॑స్వ॒త్యాజ్ఞ॑భా॒గా
 స్యా॒ద్బార్హ॑స్ప॒త్యశ్చ॒రు॒ర్యదా॒గ్నా॒వైష్ణ॒వ ఏ॒కాద॒శక॒పాలో భ॑వ॒త్యగ్నిః॒ సర్వా॒ దే॒వతా॒
 వి॒ష్ణు॒ర్యజ్ఞో దే॒వతా॒భిశ్చై॒వైనం॒ య॒జ్ఞేన॒ చా॒భి చ॒రతి॒ సర॑స్వ॒త్యాజ్ఞ॑భా॒గా భ॑వతి వా॒గ్వై
 సర॑స్వ॒తీ వా॒చైవైన॒ మ॒భిచ॒రతి॒ బార్హ॑స్ప॒త్యశ్చ॒రు॒ర్భవతి॒ బ్ర॒హ్మ వై దే॒వానాం॒

బృహస్పతిర్బ్రహ్మణైవైనమభి చరతి [46] ప్రతి వై పరస్తాదభిచరంతమభి చరన్తి ద్వేద్వే
 పురోఽనువాక్యే కుర్యాదతి ప్రయుక్త్యా ఏతయైవ యజేతాఽభి చర్యమాణో దేవతాభిరేవ
 దేవతాః ప్రతిచరతి యజ్ఞేన యజ్ఞం వాచా వాచం బ్రహ్మణా బ్రహ్మ స దేవతాశ్చైవ
 యజ్ఞం చ మధ్యతో వ్యవసర్పతి తస్య న కుతశ్చనోపావ్యాధో భవతి
 వైనమభిచరన్త ణ్ణుత ఆగ్నావైష్ణవమేకాదశకపాలం నిర్వపేద్యం యజ్ఞో నో [47]
 పనమేదగ్నిః సర్వా దేవతా విష్ణుర్వజ్ఞోఽగ్నిం చైవ విష్ణుం చ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి
 తాపేవాఽస్మై యజ్ఞం ప్ర యచ్ఛత ఉపైనం యజ్ఞో నమత్యాగ్నావైష్ణవం ఘృతే చరుం
 నిర్వపేచ్ఛక్షుష్కామోఽగ్నిర్వై చక్షుషా మనుష్యా వి పశ్యన్తి యజ్ఞస్య దేవా అగ్నిం చైవ
 విష్ణుం చ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి తాపేవా- [48] ఽస్మిశ్చక్షుర్ధత్తశ్చక్షుష్మానేవ భవతి
 ధేన్వై వా ఏతద్రేతో యదాజ్యమనడుహస్తణ్డలా మిధునాదేవాఽస్మై చక్షుః ప్ర జనయతి
 ఘృతే భవతి తేజో వై ఘృతం తేజశ్చక్షుస్తేజసైవాఽస్మై తేజశ్చక్షురవ రున్ధ ఇన్ద్రియం వై
 వీర్యం వృజ్ఞే భ్రాతృవ్యో యజమానోఽయజమానస్యాఽధ్వరకల్పాం ప్రతి
 నిర్వపేద్భ్రాతృవ్యే యజమానే నాఽస్యేన్ద్రియం [49] వీర్యం వృజ్ఞే పురా వాచః ప్ర
 వదితోర్నిర్వపేద్యావత్యేవ వాక్తామప్రోదితాం భ్రాతృవ్యస్య వృజ్ఞే తామస్య వాచం
 ప్రవదన్తీమన్యా వాచోఽను ప్ర వదన్తి తా ఇన్ద్రియం వీర్యం యజమానే
 దధత్యాగ్నావైష్ణవమష్టాకపాలం నిర్వపేత్ప్రాతఃసవనస్యాఽకాలే సరస్వత్యాజ్యభాగా
 స్యాద్బార్హస్పత్యశ్చరుర్యదష్టాకపాలో భవత్యష్టాక్షరా గాయత్రీ గాయత్రం ప్రాతఃసవనం
 ప్రాతఃసవనమేవ తేనాఽప్నో- [50] త్యాగ్నావైష్ణవమేకాదశకపాలం నిర్వపేన్మాధ్యన్దినస్య
 సవనస్యాఽకాలే సరస్వత్యాజ్యభాగా స్యాద్బార్హస్పత్యశ్చరుర్యదేకాదశకపాలో
 భవత్యేకాదశాక్షరా త్రిష్టప్తైష్టభం మాధ్యన్దినగ్ం సవనం మాధ్యన్దినమేవ సవనం
 తేనాఽప్నోత్యాగ్నావైష్ణవం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేత్తృతీయసవనస్యాఽకాలే
 సరస్వత్యాజ్యభాగా స్యాద్బార్హస్పత్యశ్చరుర్యద్ద్వాదశకపాలో భవతి ద్వాదశాక్షరా జగతీ
 జాగతం తృతీయసవనం తృతీయసవనమేవ తేనాఽప్నోతి దేవతాభిరేవ దేవతాః [51]

ప్రతిచరతి యజ్ఞేన యజ్ఞం వాచా వాచం బ్రహ్మణా బ్రహ్మ కపాతైరేవ ఛన్దాగ్ స్యాప్నోతి
 పురోడాశైః సవనాని మైత్రావరుణమేకకపాలం నిర్వపేద్వశాయై కాలే యైవాకసౌ
 భ్రాతృవ్యస్య వశాకనూబన్ధ్యా సో ఏవైవైతస్యైకకపాలో భవతి న హి కపాతైః
 పశుమర్హత్యాప్నుమ్||[52]

బ్రహ్మణేవైసమభి చరతి యజ్ఞో న తావేవాకస్యేన్ద్రియమాప్నోతి దేవతాస్సప్తత్రిగ్ంశచ్చ ||2.2.9||

అసావాదిత్యో న వ్యరోచత తస్మై దేవాః ప్రాయశ్చిత్తిమైచ్ఛంతస్మా ఏతగ్ం సోమారౌద్రం
 చరుం నిరవపస్తేనైవాకస్మిన్రుచమదధుర్యో బ్రహ్మవర్చసకామః స్యాత్తస్మా ఏతగ్ం
 సోమారౌద్రం చరుం నిర్వపేథ్సమం చైవ రుద్రం చ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి
 తావేవాకస్మిన్బ్రహ్మవర్చసం ధత్తో బ్రహ్మవర్చస్యేవ భవతి తిష్యాపూర్ణమాసే నిర్వపేద్రుద్రో
 [53] పై తిష్యః సోమః పూర్ణమాసః సాక్షాదేవ బ్రహ్మవర్చసమవ రున్తే పరిశ్రితే

యాజయతి బ్రహ్మవర్చసస్య పరిగృహీత్యై శ్వేతాయై శ్వేతవథ్సాయై దుగ్ధం
 మథితమాజ్యం భవత్యాజ్యం ప్రోక్షణమాజ్యేన మార్జయన్తే యావదేవ బ్రహ్మవర్చసం
 తథ్సర్వం కరోత్యతి బ్రహ్మవర్చసం క్రియత ఇత్యాహురీశ్వరో దుశ్చర్మా భవితోరితి
 మానవీ ఋచౌ ధాయ్యే కుర్యాద్యద్యై కిం చ మనురవదత్తద్భేషజం [54]

భేషజమేవాకస్మై కరోతి యది బిభీయాద్దుశ్చర్మా భవిష్యామీతి సోమాపౌష్ణం చరుం
 నిర్వపేథ్సమ్యై పై దేవతయా పురుషః పౌష్ణాః పశవః స్వయైవాకస్మై దేవతయా
 పశుభిస్తవచం కరోతి న దుశ్చర్మా భవతి సోమారౌద్రం చరుం నిర్వపేత్ప్రజాకామః
 సోమా పై రేతోధా అగ్నిః ప్రజానాం ప్రజనయితా సోమ ఏవాకస్మై రేతో దధాత్యగ్నిః
 ప్రజాం ప్ర జనయతి విన్దతే [55] ప్రజాగ్ం సోమారౌద్రం చరుం నిర్వపేదభిచరన్థ్నామ్యై
 పై దేవతయా పురుష ఏష రుద్రో యదగ్నిః స్వాయా ఏవైనం దేవతాయై నిష్క్రియ
 రుద్రాయాకపి దధాతి తాజగార్తిమార్భతి సోమారౌద్రం చరుం నిర్వపేజ్యోగామయావీ
 సోమం వా ఏతస్య రసో గచ్ఛత్యగ్నిగ్ం శరీరం యస్య జ్యోగామయతి సోమాదేవాకస్య

ర॒సం ని॒ష్క్రి॒ణా॒త్యగ్నీః శరీ॑ర॒ము॒త యదీ॑- [56] తా॒సు॒ర్భవ॑తి జీ॒వత్యే॑వ
 సో॒మా॒రు॒ద్రయో॒ర్వా ఏ॒తం గ్ర॒సిత॑గ్ం హో॒తా ని॒ష్ఠి॒దతి స ఈ॑శ్వ॒ర ఆర్తి॒మార్తో॑ర॒న॒డ్వాన్
 హో॒త్రా దే॒యో వహ్ని॑ర్వా అ॒న॒డ్వాన్ వహ్ని॑ర్ హో॒తా వహ్ని॑నై॒వ వహ్ని॑మా॒త్మానగ్
 స్పృ॒ణోతి సో॒మారౌ॑ద్రం చ॒రుం ని॒ర్వపే॑ద్యః కా॒మయే॑త స్వే॒కస్మా ఆ॒యత॑నే భ్రా॒తృ॒వ్యం
 జన॑యే॒యమి॒తి పే॒దిం పరి॒గృహ్యే॑క॒ర్థము॒ద్ధన్యాద॑ర్థం నా॒ర్థం బర్హి॑షః స్పృ॒ణీయాద॑ర్థం
 నా॒కర్థ॑మి॒ధ్మస్యా॑భ్యాద॒ధ్యాద॑ర్థం న స్వ ఏ॒వాక॑స్మా ఆ॒యత॑నే భ్రా॒తృ॒వ్యం జన॑యతి॥[57]
 రుద్రో॑ భే॒షజం వి॒న్దతే॑ యదీ॑ స్పృ॒ణీయాద॑ర్థం ద్వాద॑శ చ॥2.2.10॥

ఐ॒న్త్రమే॑కాద॒శక॑పా॒లం ని॒ర్వపే॑న్మారు॒తగ్ం స॒ప్తక॑పా॒లం గ్రా॒మకా॑మ ఇ॒న్త్రం చై॒వ మ॒రుత॑శ్చ
 స్వే॒న భా॒గధే॑యేనోప॒ ధా॒వతి త ఏ॒వాక॑స్మై స॒జాతాన్ పు య॑చ్ఛన్తి గ్రా॒మ్యే॒వ
 భ॒వత్యా॑హ॒వనీ॑య ఐ॒న్త్రమ॑ధి శ్ర॒యతి గా॑ర్హ॒పత్యే॑ మారు॒తం పా॑ప॒వస్య॑స॒స్య వి॒ధృ॒త్యై
 స॒ప్తక॑పా॒లో మా॒రుతో భ॑వతి స॒ప్తగ॑ణా వై మ॒రుతో గణ॑శ ఏ॒వాక॑స్మై స॒జాతా॑న॒వ
 రున్ధే॑క॒నూచ్య॑మా॒న ఆ సా॑ద॒యతి వి॒శమే॑వా- [58] క॒స్మా అను॑వర్తా॒నం కరో॑త్యేతామే॒వ
 ని॒ర్వపే॑ద్యః కా॒మయే॑త క్ష॒త్రాయ॑ చ వి॒శే చ స॒మదం ద॑ధ్యామి॒త్యైన్త్రస్యా॑క॒వద్యన్
 బ్రూ॒యాది॑న్త్రా॒యాక॑ను బ్రూ॒హిత్యా॑శ్రా॒వ్య బ్రూ యా॑న్మరు॒తో య॑జే॒తి
 మారు॒తస్యా॑క॒వద్యన్ బ్రూ॒యాన్మరు॑భ్యోక॒ను బ్రూ॒హిత్యా॑శ్రా॒వ్య బ్రూ॒యాది॑న్త్రం య॑జే॒తి
 స్వ ఏ॒వైభ్యో భా॒గధే॑యే స॒మదం ద॑ధాతి వి॒తృగ్ం హా॑ణా॒స్తిష్ఠన్త్యే॑తామే॒వ [59] ని॒ర్వపే॑ద్యః
 కా॒మయే॑త కల్పే॑ర॒న్నితి యథా॑దే॒వత॑మ॒వదా॑య యథా॑దే॒వతం
 య॑జేద్భా॒గధే॑యేనై॒పైనాన్, యథా॑యథం కల్ప॑యతి కల్ప॑న్త ఏ॒వైన్త్రమే॑కాద॒శక॑పా॒లం
 ని॒ర్వపే॑ద్వైశ్వదే॒వం ద్వాద॑శక॒పా॒లం గ్రా॒మకా॑మ ఇ॒న్త్రం చై॒వ విశ్వాగ్ శ్చ దే॒వాస్థే॑న్వన
 భా॒గధే॑యేనోప॒ ధా॒వతి త ఏ॒వాక॑స్మై స॒జాతాన్ పు య॑చ్ఛన్తి గ్రా॒మ్యే॒వ
 భ॒వత్యైన్త్రస్యా॑క॒వదా॑య వైశ్వదే॒వస్యా॑క॒వ ద్యేద॑త్యైన్త్రస్యో- [60] పరి॒ష్టాది॑న్త్రి॒యేణై॒వాక॑స్మా
 ఉ॒భయ॑తః స॒జాతా॑న్పురి గృ॒హ్యేత్యు॑పా॒ధాయృ॑పూర్వ॒యం వాసో॑ దక్షి॒ణా

స॒జా॒తా॒నా॒ము॒ప॒హిత్యై॑ పు॒శ్శి॒యై దు॒గ్ధే॑ పై॒య॒జ్గ॒వం చ॒రుం ని॒ర్వ॒పే॒న్మ॒రు॒భ్యో
 గ్రా॒మ॒కా॒మః పు॒శ్శి॒యై వై ప॒యసో॑ మ॒రుతో॑ జా॒తాః పు॒శ్శి॒యై ప్రి॒య॒జ్గ॒వో మా॒రుతాః
 ఖ॒లు వై దే॒వత॑యా స॒జా॒తా మ॒రుత॑ ఏ॒వ స్వే॑న భా॒గధే॑యేనోప ధా॒వతి॑ త ఏ॒వాఽస్మై
 స॒జా॒తాన్పు॑ య॒చ్ఛన్తి॑ గ్రా॒మ్యే॒వ భ॑వతి ప్రి॒యవ॑తీ యా॒జ్ఞాను॑వాక్యే [61] భ॑వతః
 ప్రి॒యమే॒పైనగ్ం॑ స॒మానా॑నాం కరోతి ద్వి॒పదా॑ పు॒రోఽను॑వాక్యా భ॑వతి ద్వి॒పద॑ ఏ॒వాఽవ
 రు॒న్ధే చ॑తుష్పదా యా॒జ్ఞా చ॑తుష్పద ఏ॒వ ప॑శూనవ రు॒న్ధే దే॒వాసు॑రాః సం॒యతా॑ ఆ॒సన్తే
 దే॒వా మి॒థో వి॒ప్రియా॑ ఆ॒సన్తే 1 క॒న్యోఽన్య॑స్మై జ్యేష్ఠ్యా॒యాతి॑ష్ఠమానాశ్చతుర్థా
 వ్యక్రా॒మన్మ॒గ్నిర్వ॑సుభిః సో॒మా రు॒ద్ధైరి॒న్ద్రో మ॒రుద్భి॒ర్వరు॑ణ ఆది॒త్యైః స ఇ॒న్ద్రః ప్ర॒జాప॑తి
 ము॒పాధా॑వత్త- [62] మే॒తయా॑ సం॒జ్ఞాన్యా॑యాజయదగ్నయే వసు॒మతే॑
 పు॒రోడా॑శమష్టాకపాలం నిర॒వప॑థ్సోమాయ రు॒ద్రవ॑తే చ॒రుమి॑న్త్రాయ మ॒రుత్వ॑తే
 పు॒రోడా॑శమేకాదశకపాలం వరు॒ణాయా॑ఽది॒త్యవ॑తే చ॒రుం తతో॑ వా ఇ॒న్ద్రం దే॒వా
 జ్యేష్ఠ్యా॒యాఽభి॑ స॒మజా॑నత యః స॒మానై॒ర్మిథో॑ వి॒ప్రియః॑ స్యాత్తమే॒తయా॑ సం॒జ్ఞాన్యా
 యాజ॑యేదగ్నయే వసు॒మతే॑ పు॒రోడా॑శమష్టాకపాలం నిర॒వప॑థ్సోమాయ రు॒ద్రవ॑తే
 చ॒రుమి॑న్త్రాయ మ॒రుత్వ॑తే పు॒రోడా॑శమేకాదశకపాలం వరు॒ణాయా॑ఽది॒త్యవ॑తే
 చ॒రుమి॑న్త్రమే॒పైనం॑ భూ॒తం జ్యేష్ఠ్యా॒య స॒మానా॑ అ॒భి సం జా॑నతే వసి॒ష్ఠః స॒మానా॑నాం
 భ॑వతి||[63]

వి॒శమే॑వ తి॒ష్ఠన్త్యే॒తామే॒వాఽభై॒న్ద్రస్య॑ యా॒జ్ఞాను॑వాక్యే తం వరు॒ణాయ॑ చతు॒ర్దశ॑ చ||2.2.11||

హి॒రణ్య॑గర్భ ఆపో హ॒ యత్ప్ర॑జాపతే|| స వేద పు॒త్రః పి॒తరగ్ం॑ స మా॒తరగ్ం॑ స
 సూ॒నుర్భు॑వధ్న భు॒వత్పు॑నర్మఘః| స ద్యా॒మార్ణో॑దన్తరిక్షగ్ం స సు॒వః స వి॒శ్వా భు॑వో
 అభ॑వధ్న ఆ॒భవత్|| ఉ॒దు త్యం చి॒త్రమ్|| స ప్ర॑త్నవన్నవీ॒యసా॑గ్నే ద్యు॒మ్నీన
 సం॒యతా॑| బృ॒హత్త॑తన్ధ భా॒నునా॑|| ని కా॒వ్యా వే॒ధసః॑ శశ్వ॒తస్క॒ర్హస్తే॑ దధా॒నో [64] న॒ర్యా
 పు॒రూణి॑| అ॒గ్నిర్భు॑వద్రయి॒పతీ॑ ర॒యాణా॑గ్ం సత్రా చక్రా॒ణో అ॒మృతా॑ని వి॒శ్వా||

హిరణ్యపాణిమూతయే సవితారముప హ్వయే॥ స చేత్తా దేవతా పదమ్॥ వామమద్య
 సవితర్వామము శ్వో దివేదివే వామమస్మభ్యగ్ం సావీః॥ వామస్య హి క్షయస్య దేవ
 భూరేరయా ధియా వామభాజః స్యామ॥ బడిత్థా పర్వతానాం ఖిద్రం బిభర్షి పృథివి ప్ర
 యా భూమి ప్రవత్వతి మహ్నో జినోషి [65] మహిని॥ స్తోమాసస్త్వా విచారిణి ప్రతి
 ష్టోభన్త్యక్తుభిః॥ ప్ర యా వాజం న హేషన్తం పేరుమస్యస్యర్జుని॥ ఋదూదరేణ సఖ్యా
 సచేయ యో మా న రిష్యేద్ధర్మశ్చ పీతః॥ అయం యః సోమో న్యధాయ్యస్మే తస్మా
 ఇన్త్రం ప్రతిరమేమ్యచ్ఛ॥ ఆపాన్తమన్యస్త్రపలప్రభర్మా ధునిః శిమీవాఙ్ఘరుమాగ్ం
 ఋజీషి సోమో విశ్వాన్యతసా వనాని నాఽర్వాగిన్త్రం ప్రతిమానాని దేభుః॥ ప్ర [66]
 సువానః సోమ ఋతయుశ్చికేతేన్త్రాయ బ్రహ్మ జమదగ్నిరర్చన్॥ వృషా యన్తాఽసి
 శవసస్త్తురస్యాన్తర్యచ్ఛ గృణతే ధర్త్రం దృగ్ంహ॥ సబాధస్తీ మదం చ శుష్మయం చ
 బ్రహ్మ నరో బ్రహ్మకృతః సపర్యన్॥ అర్కో వా యత్తురతే సోమచక్షాస్తత్రేదిన్త్రో దధతే
 పృథు తుర్యామ్॥ వషట్తే విష్ణవాస ఆ కృణోమి తస్మే జుషస్వ శిపివిష్ట హవ్యమ్॥ [67]
 వర్ధన్తు త్వా సుష్టుతయో గిరో మే యూయం పాత స్వస్తిభిః సదా నః॥ ప్ర తత్తే అద్య
 శిపివిష్ట నామార్యః శగ్ంసామి వయునాని విద్వాన్॥ తం త్వా గృణామి
 తవసమతవీయాన్ క్షయన్తమస్య రజసః పరాకే॥ కిమిత్తే విష్ణో పరిచక్ష్యం భూత్ప్ర
 యద్వవక్షే శిపివిష్టో అస్మి మా వర్షో అస్మదప గూహ ఏతద్యదన్యరూపః సమిధే
 బభూథ॥ [68] అగ్నే దా దాశుషే రయిం వీరవన్తం పరీణసమ్॥ శిశీహి నః సూనుమతః॥
 దా నో అగ్నే శతినో దాః సహస్రిణో దురో న వాజగ్గ్ శ్రుత్యా అపా వృధి ప్రాచీ
 ద్యావాపృథివీ బ్రహ్మణా కృధి సువర్ణ శుక్రముషసో వి దిద్యుతుః॥ అగ్నిర్దా ద్రవిణం
 వీరపేశా అగ్నిర్ఋషిం యః సహస్రా సనోతి అగ్నిర్దివి హవ్యమా తతానాగ్నేర్దామాని
 విభృతా పురుత్రా॥ మా [69] నో మర్ధిరా తూ భర॥ ఘృతం న పూతం తనూరరేపాః
 శుచి హిరణ్యమ్॥ తత్తే రుక్మో న రోచత స్వధావః॥ ఉభే సుశ్చన్త్ర సర్పిషో దర్వీ శ్రీణీష
 ఆసని ఉతో న ఉత్పూర్వా ఉక్థేషు శవసస్పత ఇషగ్గ్ స్తోతృభ్య ఆ భర॥ వాయో

శతగ్ం హరీణాం యువస్వ పోష్యానామ్| ఉత వా తే సహస్రిణో రథ ఆ యాతు
 పాజసా|| ప్ర యాభి- [70] ర్యాసి దాశ్వాగ్ం సమచ్ఛా నియుద్భిర్వాయవిష్టయే దురోణే|
 ని నో రయిగ్ం సుభోజసం యువేహ ని వీరవద్గవ్యమశ్వయం చ రాధః|| రేవతీర్షః
 సధమాద ఇన్త్రే సన్తు తువివాజాః| క్షుమన్తో యాభిర్మదేమ|| రేవాగ్ం ఇద్రేవతః స్తోతా
 స్యాత్త్వావతో మఘానః| ప్రేదు హరివః శ్రుతస్య||[71]

దధానో జినోషి దేభుః ప్ర హవ్యం బభూథ మా యాభిశ్చత్వారిగ్ంశచ్ఛ ||2.2.12||

ప్రజాపతిస్తాన్సృష్టా అగ్నయే పథిక్పతేగ్నయే కామాయాగ్నయేన్వవతేవైశ్వానరమాదిత్యం చరుమైన్తం
 చరుమిన్త్రాయాన్వృజన అగ్నావైష్ణవమసా సోమారౌద్రమైన్త మేకాదశకపాలగ్ం హిరణ్యగర్భో ద్వాదశ||12||

ప్రజాపతిరగ్నయే కామాయాభి సం భవతో యో విద్విషాణయోరిధ్యే సంనవ్యేదాగ్నావైష్ణవముపరిష్టాద్యాసే
 దాశ్వాగ్ంసమేకసప్తతిః ||71||

ప్రజాపతిః ప్రేదు హరిః శ్రుతస్య||

||హరిః ఓమ్||

||శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు||

||ఇతి ద్వితీయకాణ్డే ద్వితీయః ప్రశ్నః||